

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-1176

18.12.2024

Eika Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på lysutstyr — plutselig og uforutsett?

Sikrede meldte om vannskade på lysutstyr oppsatt på en scene nær sjøen. Skaden ble besiktiget av en takstmann, og det ble avdekket skade på flere lamper etter kraftig uvær. Foretaket avsto sikredes krav om erstatning da skaden ikke ble ansett som plutselig og uforutsett. Sikrede anførte at foretaket var ansvarlig for å erstatte skaden under næringsforsikringen, da utstyret var laget for sceneteknisk bruk og var beskyttet under en tett scenekonstruksjon. Foretaket fastholdt avslaget og påpekte at utstyret ikke var ment for utendørs bruk, samt at værvarslet var kjent. Nemnda kom til at skaden var plutselig og uforutsett, og viste blant annet til at foretaket ikke kunne påberope objektive ansvarsbegrensninger ("uforutsett") dersom foretaket mente at skaden skyldtes sikredes egen handlemåte.

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om skade på lysutstyr er dekket under sikredes forsikring.

Sikrede var på skadetidspunktet omfattet av en Næringsforsikring, som ifølge vilkårene blant annet omfattet:

4.2 HVILKE SKADER ERSTATTES

Forsikringsforetaket svarer for

- plutselig og uforutsett skade som rammer ting som er ferdig testet og driftsklare.

Sikrede meldte om vannskade på lysutstyr oppsatt på en scene rigget på en flat industritomt i sjøkanten. Skadedato ble oppgitt å være 13.9.23. Foretaket engasjerte Firma B. AS, som besiktiget skaden 19.9.23. Fra skaderapporten hitsettes:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Scenerigg som ble rigget på A ... Området ligger åpent mot fjorden.

Rigging foregikk tirsdag 13. september og de var oppmerksom på at værvarselet ikke var bra. Imidlertid ble været verre enn anntatt. Og i løpet av natta blåste og regnet det mye. Regnvann og noe saltvann blåste mot riggen og utstyret.

Fagkyndige fra Firma BW. AS og Firma NP. AS ble rekvirert for å avdekke eventuelle skader på sceneutstyret. Fra Firma BW. AS sin rapport hitsettes:

I forbindelse med et kraftig uvær under arrangement så er en del av lysutstyr brukt på scene blitt utsatt for fukt. Lysarmaturene er i utførelse IP 21. Det vil si at de ikke er egnet brukt i områder hvor det er fukt til stede, eller kan bli utsatt for vannsprut.

For å avdekke skadeomfanget ble det besluttet at lysutstyret skulle rigges opp og brukes som normalt ved en festival, for å kontrollere eventuelle feil etter hvert som de oppstod. Testen ble kjørt over en hel helg, under oppsyn av teknikere fra Firma NP. AS. Etter testen ble det avdekket skade på tre lamper av typen "MH7", tre lamper av typen "Mac Aura PXL" og seks lamper av typen "Aura".

Foretaket avsto 13.2.24 sikredes krav om erstatning. Dette med henvisning til at skaden ikke hadde oppstått plutselig og uforutsett. Fra avslagsbrevet hitsettes:

Utstyret ble montert utendørs, og skulle stå utendørs i forbindelse med et arrangement ute på et åpent kaianlegg. Været var varslet.

Av det utstyr som er skadet, har alt IP20 kvalitet. IP20 har klassifisering "ubeskyttet" og er av samme beskyttelseskvalitet på innendørs lamper. IP 20 er ikke ment for utendørs bruk. Slik forklarer lampehuset en IP20 kvalitet:

En standard interiørrarmatur har normalt IP klasse 20. Det vil si at en person ikke skal kunne få støt ved å stikke en finger inn i et eksisterende hull i armaturen. Ellers ingen beskyttelse.

Sikrede var uenig i avgjørelsen og meldte saken inn til Finansklagenemnda 24.5.24.

Sikrede har i det vesentlige anført at foretaket må erstatte de defekte lampene under næringsforsikringen. Sikrede bestrider foretakets standpunkt om at lampeutstyret, som hadde IP20-kvalitet, var ubeskyttet og av samme beskyttelseskvalitet som innendørs lamper. Dette var på ingen måte en standard innendørs lampe, men varianter av lyskilder direkte laget til sceneteknisk bransje. Både innendørs og utendørs bruk av disse typer lamper er norm i bransjen. Sikrede viser til vedlagt dokumentasjon hvor det fremgår at IP20-klassering kan benyttes utendørs, så lenge de er beskyttet. I dette tilfellet var lampene hengt opp under en tett scenekonstruksjon av typen "StagePartner XXL". I tillegg opplyser sikrede at værvarselet ikke samsvarte med været som inntraff. Etter hvert som situasjonen eskalerte, iverksatte sikrede nødtiltak, både ved senkning av PH-heng, plastinndekning av løsøre, og åpning av sidevegger for å unngå at vinden fikk tak i scenekonstruksjonen.

Foretaket har i det vesentlige anført at sikrede ikke har krav på erstatning da skadene ikke har oppstått "plutselig og uforutsett". Foretaket påpeker at lysutstyret hadde IP21-klassifisering, hvilket ikke er ment å tåle fukt eller tiltenkt utendørs bruk. Det er påregnelig at slikt utstyr vil bli utsatt for vann, fukt og damp, og sikrede har i dette tilfellet valgt å ta egen risiko ved utendørs bruk av slikt utstyr. Normal uteluft alene inneholder en luftfuktighet på 50-90 %. I tillegg var det varslet dårlig vær med vind, hvilket økte risikoen for skader. Dette kan understøttes med rapporten fra Firma BW. AS om at lysarmaturer med IP21-klassifisering ikke er egnet i områder der det er fukt til stede eller hvor utstyret kan bli utsatt for vannsprut.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Saken gjelder spørsmål om skade på lysutstyr er dekningsmessig.

Sikrede var på skadetidspunktet omfattet av en Næringsforsikring som ifølge vilkårene blant annet omfatter:

4.2 HVILKE SKADER ERSTATTES

Forsikringsforetaket svarer for

- plutselig og uforutsett skade som rammer ting som er ferdig testet og driftsklare.

Formuleringen "plutselig" betyr at skaden oppstår raskt i motsetning til over tid, men sier ingenting om hvor fort skaden må oppstå. Nemnda har som et utgangspunkt lagt til grunn at skade som skjer i løpet av en dag, er plutselig. I en nylig avsagt høyesterettsdom, HR-2024-2040-A, uttaler førstvoterende følgende om uttrykket:

Uttrykket «plutselig» betyr at skaden skjer fort, med lite eller intet forvarsel, se Bull og Wilhelmsens *Forsikringsrett* side 250. Det er i langvarig nemndspraksis lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12 til 13 timer faller innenfor uttrykket «plutselig», mens skader som utvikler seg over lengre tid, faller utenfor, se FinKN-2024-723. (avsnitt 53)

Den langvarige nemndspraksisen som Høyesterett her viser til, er bl.a. FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640.

Nemndas praksis samsvarer også med forståelsen av uttrykket "plutselig" i tilsvarende forsikringsvilkår, som er lagt til grunn i svensk rett, se Högsta Domstolens dom 25. januar 2024 i sak T 4849-22, avsnitt 23:

Att skadan ska vara 'plötslig' innebär att förloppet är momentant; det ska inte gå att förhindra dess utveckling eller omfattning. En sådan begränsning av det som täcks av försäkringen avser att undanta skador som utvecklar sig över tid.

Slik saken er opplyst for nemnda, tilsier fremlagte rapporter at skadene hovedsakelig ble påført natten til 14.9.23, som følge av at lampene ble påført regnvann og sjøsprøyt. Det er observert merker etter salt og fukt på innsiden og utsiden av lampene. Foretaket har ikke bestridt dette, eller argumentert for at skaden har utviklet seg over lengre tid. Nemnda legger til grunn at skadene på lysutstyret har oppstått "plutselig" i løpet av én dag, jf. pkt. 4.2.

Spørsmålet blir dernest om fuktskadene på lydutstyret har oppstått "uforutsett".

Formuleringen "uforutsett" betyr at skaden må være overraskende eller upåregnelig. Denne formuleringen kan ikke forstås slik at skaden må være uforutsett i forhold til sikredes mulighet til å unngå forsikringstilfellet. Sikredes mulighet til å unngå forsikringstilfellet er regulert i fal. §§ 4-8 og 4-9, som er preseptoriske, jf. f.eks. FinKN 2011-304 og 2013-480. I denne saken har foretaket begrunnet avslaget med at sikrede har "valgt å ta en risiko" ved å bruke lysutstyr med IP21-klassifisering, som foretaket mener ikke tåler fukt eller er tiltenkt utendørs bruk, samt at sikrede har montert utstyret "ved havet, i varslet nedbør". Foretaket kan ikke påberope objektive ansvarsbegrensninger ("uforutsett") dersom foretaket, som her, mener at skadene skyldes sikredes egen handlemåte; det ville i realiteten utgjøre en reaksjon på sikredes eventuelt utviste skyld. I denne saken har foretaket ikke påberopt de preseptoriske bestemmelsene i fal. §§ 4-8 og 4-9, eller reklamert iht. § 4-14. Ettersom foretaket ikke har påberopt de preseptoriske reglene i fal. §§ 4-8 og 4-9 iht. § 4-14, må sikrede gis medhold.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).